

Федорчук Олександр Михайлович, кандидат економічних наук, доцент,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Морозов Роман Володимирович, кандидат економічних наук, докторант
ННЦ "Інститут аграрної економіки" НААН України

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АПК

Одним з найбільш значущих напрямів перетворення аграрного виробництва вважається концепція сталого сільського господарства, відповідно до якої сільське господарство повинно одночасно задовольняти потреби суспільства в продовольстві, забезпечувати високий рівень життя населення і не завдавати шкоди навколишньому середовищу.

Узагальнюючі концептуальні засади стратегії та економічного механізму сталого розвитку викладені в Програмі дій «Порядок денний на XXI століття («AGENDA 21»)), яка була ухвалена в 1992 році в Ріо-де-Жанейро на міжнародній конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку. Сама ж концепція сталого розвитку, і в цьому ми погоджуємося з багатьма дослідниками, є компромісом між економістами і екологами стосовно шляхів подальшого розвитку економіки, у тому числі і в аграрному секторі.

Безпосередньо, що стосується проблем сталого розвитку агропромислового комплексу, то у 1996 році на сесії ФАО (продовольча і сільськогосподарська організація ООН) у Римі були сформульовані і прийняті основні положення програми сталого сільського господарства і сільського розвитку (SARD – Sustainable Agricultural Rural Development), яка є важливою складовою «AGENDA 21» і висвітлює основні підпрограми та керівні принципи щодо досягнення сталого розвитку.

У найбільш загальному вигляді, як визначають українські вчені, основне завдання сталого розвитку полягає у забезпеченні динамічного соціально-економічного зростання, збереженні навколишнього природного середовища і раціональному використанні природно-ресурсного потенціалу з метою задоволення потреб нинішнього і майбутніх поколінь через побудову високоефективної економічної системи, яка стимулює продуктивну працю, науково-технічний прогрес, має соціальну спрямованість.

Нині АПК України стає осередком підвищеної економічної активності, зростає його інвестиційна привабливість. Економіка держави дедалі більше повертається до потреб села. Проблема сталого розвитку національного АПК поєднує в собі три важливих взаємообумовлених аспекти - соціально-економічний, природничий та технологічно-технічний.

Зазначені підходи до забезпечення сталого розвитку можна представити у вигляді наступної схеми (рис 1).

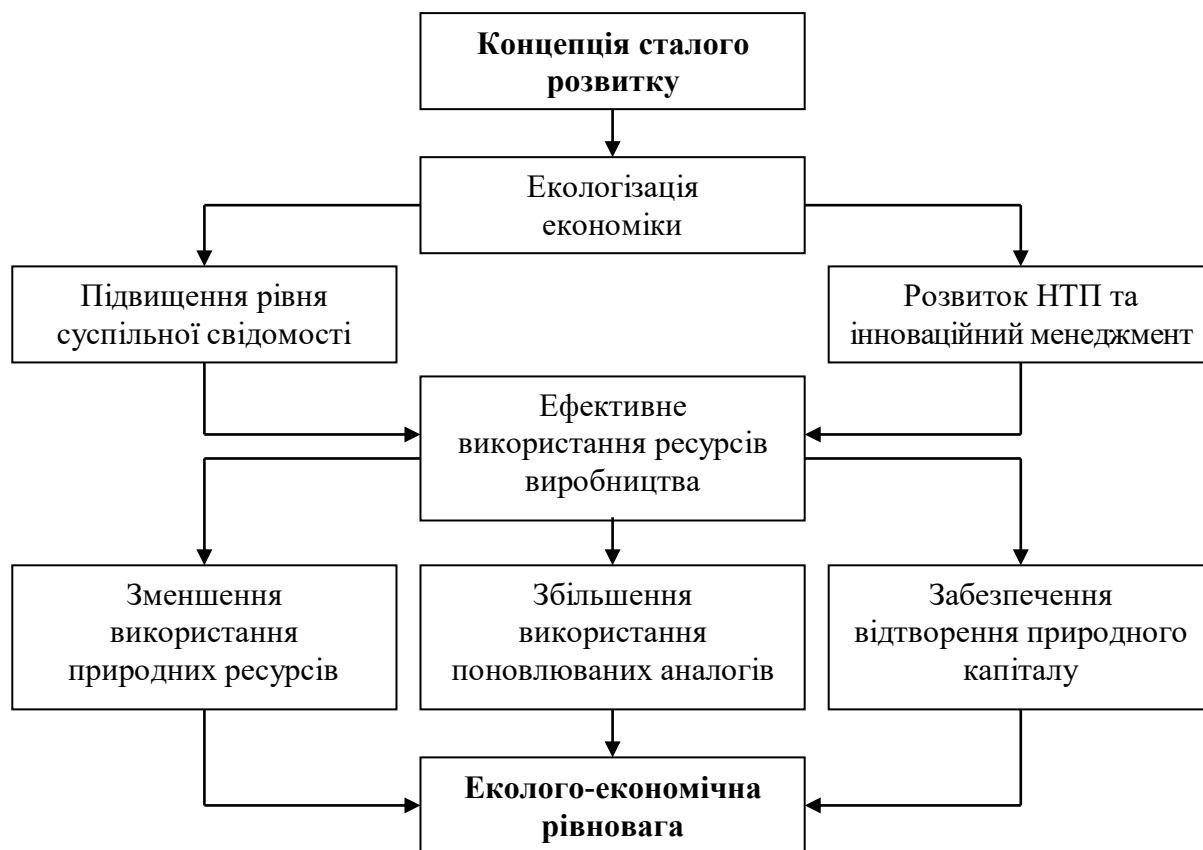

Рис. 1. Екологізація економіки як шлях забезпечення сталого розвитку національного АПК

Як зазначає В.М. Трегобчук, стратегічною метою нової агроекологічної політики має бути цілеспрямоване переведення національного АПК на модель сталого, екологорівноваженого, екологобезпечного й ефективного розвитку, виробництво екологічно чистих продуктів харчування та всебічна охорона навколишнього середовища при веденні сільського господарства і функціонуванні переробних галузей.

Реалізація зазначених завдань в аграрній сфері економіки повинна здійснюватись на основі формування економічної збалансованості аграрного виробництва в регіонах з урахуванням їх природно-ресурсного потенціалу, раціонального використання природно-економічних умов; застосування природо – і ресурсозберігаючих технологій, що адаптовані до місцевих умов; створення цивілізованих умов для проживання в сільській місцевості як основи припливу працездатних верств населення та відтворення людського капіталу.

Отже, сталий розвиток національного АПК повинен передбачати забезпечення на тривалий термін збалансованого економічного зростання та покращання соціальних і екологічних умов діяльності.